

SZEKELY-UDVARHELY

A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TARSASÁG” ÉS TÖBB EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

ELŐFIZETÉSI ÁRA: egy sz. évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. Községek községi előjárók, papo és gazdasági egyetli tagok egész évre 8 K, t. községi és korjegyzók szinten egész évre 7 koronáért kaphják. Egy példány ára 10 fillér. Helyközi telefon 15. sz.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

B E T E G H P Á L

LAPTULAJDONOS.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és a fizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk. Hivatalos hirdetések 100 szög minden szó 6 fillér, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet om. 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. Nyílt-tér so a. Díjak előre fizetendők. — M. kir. postatakarékpénztári osek- és kiéring 10,489. szám

Harc vagy gazdasági önállóság.

Irta: Batthyány Tivadar gróf.

Amidőn az elmúlt politikai évad izgalmas munkája után megkezdettük a nyári pihenőt, jó lesz, ha meg nem feledkezünk ez idő alatt is azon súlyos helyzetről, melyben édes hazánk közviszonyai szenvednek. Ha gondolkozunk, elmélkedünk a közelebbi jövő nagy problémája felett, gondolkozunk, törekedünk és törődünk kell a nyár folyamán is a haza sorsával, annál is inkább, mert néhány heti pihenő után legkésőbb szeptember hó elején megkezdődik azon nagy politikai munka, hogy ne mondjam harc és háború, mely hivatalva van évtizedekre, talán századokra is kiterjedőleg az ország s a nemzet jövő fejlődésének útjait megalapozni.

A külügyi helyzet bizonytalan. Minden oldalról izzó hangulattal találkozunk; földgömbünk nem egy helyén olyan fókuszok láthatók, amelyekből vajmi könnyen újabb nemzetközi bonyodalmak, háborus veszedelmek kezdődhetnek. Ezen helyzettel szemben mindazok, akik a kettős monarchia véderéjének ügyével foglalkoznak, bizonyára már a jövő parlamenti idény legelején a hadi kiadások óriási emeléseinek követelésével fognak a nemzet elé lépni. Azon nemzet elé, amelynek anyagi viszonyai oly gyengék, hogy belső konszolidációja követelményeinek közigazgatási, közgazdasági, közlekedési, szociális és kulturális téren anyagi erők hiányában alig-alig képes még csak lassu lépésekben is megfelelni. S ha mégis azt követelik tőlünk, hogy ne riadjunk vissza újabb anyagi áldozatoktól a véderő fejlesztése érdekében, természetesen meg merül fel az a kérdés, hogy miből fedezzük ezen töltünk kívánt rettentő újabb terheket? A válasz ezen kérdésre igen egyszerű. Fejlesszük gyors léptekben közgazdasági viszonyainkat, tegyük a lehető leggyorsabb módon országunkat anyagilag erőssé és így nagyobb terhek elviselésére képessé.

Ezen axiómával szemben pedig ismét felmerül a további kérdés, hogy mikép. A válasz ezen kérdésre ép olyan egyszerű. Ha igaz ugyanis, hogy a mai közgazdasági helyzetünkben, amidőn hitelügyünk egy Bécsben székelő közös jegybanktól s az osztrák nagy pénzütemzetektől függ, amidőn a

vámközösség ezer ponton nehezíti meg közgazdasági fejlődésünket, az ország mégis valamelyest előbbre megy gazdasági téren is, úgy még bizonyosabb, hogy Ausztria gazdasági fejlődése aránytalanul gyorsabb és mélyrehatóbb s mi gazdaságilag az előrehaladás terén valóban csak az osztrákok után kullogunk. Kétségtelen, hogy Ausztriától való gazdasági függő helyzetünkben Magyarország teherviselő képessége sokkal kisebb mértékben fog emelkedni, semhogy az államkincstarral védelmi célokra feimerülő követeléseknek megfeleljen. Ha tehát azt kívánják tőlünk, hogy véderönket fejlesszük, hogy a hármass szövetségben Németország mellett az eddiginél nagyobb fegyveres erővel lépünk fel s amellet kel, hogy az ország egyéb igényeit is legalább fokozatosan kielégítsük, úgy conditio sine qua non, hogy a nagyobb mérvű anyagi megterhelhetettségünk ellensúlyozására szóló módokat rendelkezésünkre bocsássák. Ez pedig az, hogy a lehető legrövidebb időn belül, vagyis a törvény által biztosított terminusokra gazdasági önállóságunk kiépítését lehetővé teszik. Mi nem azért küzdünk, hogy nemzeti hiuságunkat eléigítsük ki a magyar jegybank létesítésével, hanem követeljük azért, hogy hitelügyünket önállósítva, az országot olcsóbb és nagyobb mérvű bel- és külföldi hitelhez juttassuk.

De követeljük azért is, mert ha most fel nem állítjuk a magyar jegybankot, 1917-ben egészen bizonyos, hogy külön vámterületet sem fogunk elérni. Ezek nélkül, valamint egy az egész vonalon tervszerűen vezetett oly közgazdasági politika nélkül, amely minden téren, minden vonalon Magyarország megerősödését a gazdasági önállóság útján előmozdítja, az ország lakossága nem lesz képes a nagyhatalmi állás igényelte több kiadásoknak fedezésére. Amidőn tehát kívánjuk, követeljük a magyar jegybankot s a külön vámterületet, tesszük ezt elsősorban és mindenekelőtt a magyar nép gazdasági erejének fokozására, de tesszük egyuttal azért is, mert csakis ez uton leszünk képesek, legalább némileg a véderő fokozásának költségeit az ország polgárságának újabb megterhelése nélkül fedezni. Békés fejlődés, anyagi jólét idebent, erős nagyhatalmi pozíció az európai koncertben tehát attól

függ, hogy gazdasági függetlenségünket megkapjuk-e.

Ezért egyaránt érdeke a királynak s a nemzetnek, hogy a függetlenségi és 48-as párt törekvéseit támogassák, ennek elve mellett küzdjünk, s azokat legelsősorban gazdasági téren előbbre vigyük. Ezen nagy probléma megoldása pedig az őszi politikai kámpány kezdetén dől el, ha közös erővel, úgy, miként eddig, ezentul is egy csatasorban küzdenek széles e hazában mindazok, kik az ország gazdasági fejlődése érdekében a gazdasági önállóságot kívánják, úgy a siker biztos.

Ha ellenben győznének azok, akik a történelmet visszacsinálva, a fejlődés helyett stagnációt, a gazdasági önállóság helyett Ausztriával szemben való további vazallusi állapot fenntartását akarják, úgy szomorú jövő elé nézünk. Ámde a választásokban megnyilvánult népakarat letörésének kísérletével szemben nem maradnánk és nem maradhatnánk tétlenek, hanem küzdenénk minden törvényes eszköz felhasználásával oly módon és oly erővel, amely rövid időn belül mégis csak az ország gazdasági függetlenségének a győzelmét biztosítaná. Tartsuk tehát szemünk előtt a nyári pihenő időben is édes hazánk érdekeit és dolgozzunk nap-nap mellett az ország gazdasági, anyagi függetlenítésének munkáján. Az ellentábor pedig nyugodjék bele azon megmáshatatlán ténybe, hogy a függetlenségi párt birja a nemzet többségének bizalmát, a mi holmi közös bankszabadalom meghosszabbítást — alkotmányos alapon lehetetlenné tesz.

POLITIKA.

— Saját tudósítónktól. —

(T. D.) Ennek a h tnek politikai kimagasló eseménye Szterényi József kereskedelemügyi államtitkár brassói beszámolója. Régóta szokva vagyunk már hozzá, hogy Szterényi valahányszor beszél, mindig komoly, értékes dolgokat mond. Pedig a közéletben szereplő államférfiaink közül talán senkinek sem kellett annyiszor szót emelni, mint épen neki. Minden kis kiállításán, gyűlésén, összejövetelen, ahol kereskedelmi és ipari érdekekről volt szó, személyesen jelent meg és beszélt, beszélt úgy, hogy mindig volt valami új, megkapó és jelentős mondanivalója, sohasem frázisokat kergetett, hanem a komoly munka embere volt mindig, nemcsak tetteiben, de szavaiban is.

Mégis ez a brassói beszámoló jelentőségben talán felül mulja valamennyi eddigi szónoklatát és talán egyetlen beszédében sem bontakoztak ki oly pazar gazdagsággal az ő hatalmas kvalitásai, mint ebben. Magyarország szónok nemzet. Nálunk mindenki szónoki készséggel születik a világra és evvel a készséggel iparkodik alaposan vissza is élni. Mégis — vagy talán épen azért — sehol a világon nem puffogatnak el annyi üres, nagyhangu és semmitsem mondó frázist, mint nálunk. Sehol nem tobzódnak olyan silány, értéktelen, szövirágokkal terhes, de gondolatokban rettenetesen szpicsekben, mint édes hazánkban.

Szterényi mondhatni új iskolát nyitott a szónoklat művészetében. Ő tudott beszélni a nélkül, hogy külső szépség-sallangokat hajszolt volna, de a beszédei csakugy duzzadoztak az értékes gondolatoktól, a grandiózus eszméktől és minden beszéde nem a szónoklat művészet, hanem egy a szó igaz értelmében vett európai gondolkodás, minden ízében modern, széles látókörű, hatalmas tudású, imponáló képzettségű és amellet vasenergiájú, nagyszabású államférfiut revellálta.

Az a beszámoló, amely csütörtök délután hangzott el Brassóban az államtitkár ajkáról, méltó koronája annak a modern Magyarország életében oly mély nyomokat vajú munkásságnak, amelyet rövid politikai pályafutása alatt, de azelőtt is a kereskedelemügyi minisztérium hivatali körében kifejtett. Tömören felesleges cikornyák nélkül, szinte szárazon, rideg objektivitással, ismét nagyszerűen uralkodva a tárgy legkisebb részletén, állította oda az ország elé a kormány és a törvényhozás három éves munkájának eredményeit. Nem szépitett semmit, nem „gruppírozott”, tisztán csak tényeket sorolt fel, nem fukarkodva a kritikai megjegyzésekkel sem. És olvasván e valóban nagyszabású beszédet, szinte nem is tudjuk, ki előtt hajtuk meg hódolatunk palmáját: Szterényi, vagy pedig a kormány előtt.

Amint így mintegy statisztikai kimutatás keretében felvonult előttünk újból mindaz, amit a nemzeti kormány rövid három éves működése alatt tett, amikor egy délután alatt, mint valami kolosszális épület bontakozott ki szemünk előtt az alkotások impozáns palotája, szinte megdöbbenve, lenyűgözve állottunk és hódolattal, büszkeséggel, ujjongva néztünk fel a palota hatalmas arányaira.

Szterényi beszédét illik minden jó magyar állampolgárnak kétszer-háromszor, tízszer is elolvasni. Bele kell hatolni ennek a beszédnek minden kis részletébe, végigmenni rajta betűről-betűre, lelkiismeretesen, odaadással — és akkor lesz fogalma

ennek a beszédnek előkelő politikai fajsúlyáról és a kormány munkásságának igazi méreteiről.

A legragyogóbb lapjai a beszámolóknak azok, ahol a kormány szociálpolitikai alkotásairól szól az államtitkár. Híven, becsülettel teljesített, odaadó munka nyugodt önértékeléssel sorolta fel hosszú rendben a kormány szociálpolitikai tevékenységét és aranyigazsággá mondta a végén: szociálpolitikai alkotások nélkül nem lehet a szociális békét szolgálni. Igen, ez a kormány teljes mértékben felismerte és értékelte a kor legégetőbb, legvajadobb és legsúlyosabb problémáját, a szociális kérdést, biztos kézzel nyult hozzá és egymásután a törvények olyan sorozatát teremtette meg, amelyre bármely nálunk sokkal előrehaladottabb nyugateurópai állam is büszkélkedve hivatkozhat.

Ennek a bölcs, áldásos és igazán hasznos szociálpolitikának egyik leg-hivatottabb képviselője volt mindenkor Sztéryni József államtitkár. Az ő nevéhez örök érdemek fűződnek ezen a téren. Ő minden dicsekvés nélkül, önértékelés nélkül, szerényen elhárította ezért magáról az érdemet beszámolójában és tisztán a kormányra toltta át. De ez a szerénység túlzott és méltán megilleti őt a bábér, hogy az első között munkált azon, hogy Magyarország oda emelkedjék a hatalmas, fejlett nyugateurópai államok sorába.

Volt az államtitkár beszédében egy fontos politikai passzus is. Amit az önálló bankról mondott. Kijelentette, hogy annak gazdasági nagy jelentősége elvitathatatlan és azt, ha a körülmények kedvezők, mindenképp meg kell valósítani. Sztéryni-nek ezt az állítását le kell szegezni. Mert a hatvanhetes közös bankos bankszakértőkkel szemben valóban nem hivatkozhatunk méltóbb, hivatottabb és becsebb ellenvéleményre, mint a hatvanhetes államtitkárára, akinek a szakértelmében talán a közösbankosok sem kételkednek.

Sztéryni államtitkár beszéde.

Tisztelt Uraim! Választópolgárok! (Haljuk! Haljuk!) Régi vágyam teljesedik a mai nappal, midőn hosszabb idő után ismét megjelenhetek az Önök körében, hogy számot adjak Önöknek a kormány és törvényhozás tevékenységéről. Számot adjak erről a 3 évi tevékenységéről, épen a jelen időpontban, midőn a kormány csak ideiglenesen vállalta az ügyek vezetését és csupán azért, hogy egy súlyos válság alkotmányos megoldását lehetővé tegye. Számot adjak változott viszonyok közt, midőn a pártok szövetsége már felbomlott és a kritika korlátlanabban nyilatkozhatik meg.

Lehetőleg teljes képét akarom adni e három év munkájának és ezt annyival inkább, mert ez a tevékenység még eddig nem foglaltatott össze és mert ismételtén találkoztunk azzal a váddal, hogy e korszak szinte meddő volt. Teljes képét akarom tehát adni e korszak munkásságának és hiszem, hogy nem végzek felesleges munkát vele.

Bármily rendkívüli és közben politikailag súlyos is volt ez a 3 év tisztelt uraim, önértékkel vélem állíthatni, hogy komoly munka korszaka volt. Ezen korszak kettős irányzatot képvisel nemzeti: konszolidációt egyrészt, komoly gazdasági és szociális irányzatot másrészt. A nemzeti konszolidáció kifejezést nyert alkotmányuk bástyáinak megerősíté-

sében és oktatásügyünkben a nemzeti érdekek biztosításában. Az a sajnálatos félreértés a király és nemzet között, mely a mai kormány első hivatalbalépésével ért véget és az abból folyt események arra utalták a törvényhozást, hogy gondoskodjék eszközökről és módokról, melyek inkább alkalmasak a végrehajtó hatalom pártatlanságát biztosítani és a jogbiztonságot növelni. Nem a korona jogainak csorbitásával, — ilyesmire nem gondolhatott senki — hanem a nemzet jogainak erősebb körülsáncolásával és a jogbiztonság növelésével. Ezt célozták a közigazgatási bíróság hatáskörének kiterjesztéséről és a házköri bíróságról szóló törvények és ugyanerre irányult az a tartalma szerint alárendeltnek látszó, lényegében azonban nagy horderejű törvény is, mely a vármegyei közigazgatás rendezéséről szóló 1891. évi XXXIII. t.-c. hatályon kívül helyezéséről rendelkezik.

Az alkotmányos garanciák sorozatát kiegészítette az országgyűlési képviselőválasztások feletti bíráskodásról szóló törvény hatályának meghosszabbításáról alkotott új törvény, mely a választási visszafélések, erőszakos választások ellen kíván újabb védelem lenni, biztosítandó a nemzet akaratának szabad megnyilatkozását akkor, midőn alkotmány biztosította jogaival élni kell. Ezekhez a törvényekhez sorakozik, ezeknek betetőzése kívánt lenni annak a nagy alkotásnak létrehozatala, mely a kormány legfontosabb feladatát volt hivatva megoldani — az általános választói jog, melyre vonatkozó törvényjavaslatot a kormány beterjesztette ugyan, de a mely a közbejött politikai események miatt sajnos eddig országgyűlésileg elintézhető nem volt. Nagy alkotás ez, a leg-erősebb nemzeti érzék által sugalva, azzal az alapföltétellel, hogy ha a nemzet széles rétegei bevonatnak az alkotmány sáncába, a vezetés biztosítottassá továbbra is a számbeli leg is vezető magyarságnak és az intelligenciának. Szükségesnek tartom álláspontomat e tekintetben röviden körvonalazni, mert hisz ez ama legfontosabb politikai kérdésünk. Közéleti tevékenységemben sohasem kerestem a népszerűséget, mindig csak meggyőződésemet követtem. Csak ezt fogom követni akkor, midőn ez a nagyfontosságú kérdés megoldásra kerül. Meggyőződésem az, hogy oly általános választói jogra, mely egyenlőséget biztosítson minden irányban, ma még nem értünk meg. Meggyőződésem, hogy a ki alkotmányos jogokat van hivatva gyakorolni, a ki döntő szavazatot adjon le arra nézve, hogy az állam kormányzatában mely irány és elvek érvényesüljenek, annak erre képesnek is kell lennie. Ellenkező esetben mások akaratát érvényesítő tömeguralom fejlődik ki. Ez pedig igen veszedelmes lehet. Meggyőződésem, hogy az ugynevezett általános, egyenlő és titkos választói jog nemzeti szempontból veszedelem lehet az országra nézve. (Élénk helyeslés.)

Ez lévén a felfogásom, önként következik ebből, hogy az általános választói jognak csupán oly formáját fogadom el, mely e részben a legkisebb kockázattal jár. Ilyen a kormány erre vonatkozó törvényjavaslat, ellenben oly reformot, mely az ugynevezett egyenlő, titkos választói jogban jutna kifejezésre, nem fogadnék el, sőt ilyenl szemben kötelességemnek tartanám a legerősebb harcot is felvenni. (Élénk helyeslés.)

Mert ne feledjük, hogy ennek a kérdésnek szerencsés vagy szerencsétlen megoldásán fordulhat meg az ország egész jövője és átalakulása. Itt dőlhet el a kérdés: egységes nemzet és állam maradunk-e vagy sem és éppen azért ha valahol, úgy itt indokolt a legnagyobb óvatosság és az aggodásig menő skrupulózitás, itt kell kerülni minden jelszó politikát, bármily tetszetős

legyen is az, itt a reális számítás alapjára kell helyezkedni.

Talán éppen itt, az ország erdélyi részeiben kell ezt a legkevésbé bizonyítani. Sajnos, hogy dacára e kérdés ezen rendkívüli nagyfontosságának, nem sikerült azt eddig alkotmányos elintézéshez juttatni. El is tekintve attól, hogy erre a kormány és országgyűlés a koronával és a nemzettel egyaránt kötelezettséget vállalt, mulhatatlanul szükségesnek tartom annak a jelen országgyűlés által való megoldását. Önmagunk iránt tartozó kötelesség ez. (Igaz! Ugy van!) Bármily nagyok legyenek is az ellentétek, mely a 3 év előtt éppen ennek a kérdésnek megoldására egyesült pártokat egymás, ugyancsak nagyfontosságú kérdésből folyólag egymástól elválasztják, nem adhatom fel a reményt, hogy a pártok minden szövetség nélkül is meg fogják találni annak módját, miszerint ezt a nagy kérdést a nemzet javára mielőbb megoldják. Ha ez megtörtént, ám törjön ki ismét a pártok egymás közötti harca, de a míg ez az ország, a magyar nemzet érdekében meg nem történik, addig dugjuk hüvelyekbe kardjainkat.

A millénium évét megelőzőleg szintén nagy politikai harc dult nálunk összehasonlíthatatlanul több tárgyi okból, mint ma. A millénium ünnepére azonban elült. Fegyverszünetet kötöttek a pártok, hogy ne zavarja a fegyverszünet az ünnepi hangulatot. Most nem ünnepről van szó, hanem a nemzet létének biztosításáról. Ily körülmények között, midőn évtizedekre kiható, nemzetünk létét érintő alkotást kell biztosítani, alkotmányunk legerősebb védőbástyáját kell megépíteni, ilyenkor ne lehetne rövid fegyverszünetet teremteni? Ennek a kérdésnek megoldásánál el kell tűnnie minden más szempontnak, itt nem érvényesülhetnek pártszempontok, minden párt kötelessége ezeket alárendelni annak az egy nagy érdeknek: a magyar nemzet egysége biztosításának. (Élénk helyeslés.) (Folyt. köv.)

Közülatási kormányunk figyelmébe.

Még egyszer az állami elemi iskola kérdéséhez.

— Különös megfontolást érdemel. —

Igen sokszor tért nyitottunk lapunk hasábjain a kulturális kérdések megvitatására. Így az állami elemi iskola végleges elhelyezésének a kérdésével is többször foglalkoztunk. Most még egyszer reá akarunk térni s felhívni annak komoly megfontolására az intéző körök és hatóságok figyelmét, hogy mielőtt a végleges megoldásra a szankciót kimondanánk, megdönthetetlen érveinket vizsgálat tárgyává tethessék.

Az egész vármegyében, a legszegényebb községben is sokkal többet tettek az 1868. évi törvény szellemében, mint városunkban. S ennek meg volt a maga oka. Régebben, a míg a középiskolai törvényeket nem léptették komolyan életbe s nem valószínűsítették meg azt az intézkedést, hogy csak képesített tanárok taníthassanak s így a gimnáziumok személyi kiadásai nem sokszorosodtak meg, addig másutt is, de nálunk majdnem egészen a református kollegium látta el a fiú gyermekek elemi iskoláztatását. A törvény érvényesítése magaután vont a olyan kiadások megszüntetését, melyek nem kötelezők s melyekre megfelelő alapjuk nem volt.

A református gimnázium 1896. évben megkezdte elemi iskolájának a beszüntetését s így a fiúk igen nagy része, különösen a református vallásúak iskola nélkül maradtak.

Ekkor beállott az a kényszer helyzet, hogy a város — bár irtózott tőle, mert tanügyi kérdésekkel soha

sem foglalkozott, mert ezt elvégezték a felekezetek — községi elemi iskolát kellett állíttson. Nagy vajadás és huzalkodás után végre belement a képviselőtestület s kimondotta, hogy 1896. tanév elején megnyitja a községi fiú elemi iskolát. S tényleg 1896-ban megnyit. Valóságos mostohánál-mostohább gyermeke volt ez iskola a városi tanácsnak és képviselőtestületnek. Mindannyiszor, valahányszor egy tanítói állás szervezéséről, valamely az iskolát érintő dologi kiadásról volt szó, a legnagyobb ellenszenvvel viseltettek annak megszavazásától, mintha kidobott pénzről s nem saját gyermekeink neveléséről, oktatásáról lett volna szó. Hamarabb, egyhangulag megszavazták — bocsánat a hasonlatért — a bikartartás költségeit, mint az iskola fűtésére szükséges fát! Hát aztán a tanítók tisztességes fizetését. 1000 K fizetés! Hallatlan! Majd, hogy azt nem mondták: inkább a disznópasztornak, mint a tanítónak.

Szóval nagy keserűség közepette, de megindult az iskola. S most nem tudom, kinek a hibája lenne, de a míg a vármegyében s más városokban országszerte mindenütt egymásután létesítették az állami iskolákat, addig nálunk semmit se tettek. Mikor már látták, hogy az iskola kérdése nem épen gyerekjáték, nem elég csak bölcs s minél kevesebb jóindulatot támasztó beszédekkel, csak elodázni a dolgot, felébredt a képviselőtestületben a kívánság, hogy nálunk is tenni kellene valamit az iskola államosítása érdekében. Tenni kell, mert az állapotok napról-napra tűrhetlenebbek és terhesebbek lesznek.

Tűrhetlenebbek, mert tanerők és tanhelyiségek hiányában a tanköteles gyermekek fele se kaphat iskoláztatást. Valósággal szegény! de ez így van, 5—700 gyermek kószált egész éven át, mert a szülők nem sokat csináltak belőle ha otthon maradtak s esetleg dajkálták kisebb testvéreiket, avagy a házi cseléd dolgait végezték. A város nem szorította, mert nem tudta elhelyezni. Igaz, városunk a vármegye székhelye s hát itt volna a tanfelügyelő. Neki kellett volna a törvény pontos végrehajtását követelnie. Igen ám! de e tekintetben is valóságos fátuma volt elemi iskoláztatásunknak.

A régi tanfelügyelő, mint jó bácsi, aki a jó jelzőre sokat adott, inkább elnézte, hogy az iskola nyomorogjon s egyáltalán semmi kellemetlenség se származzék belőle, hogy sem érelyesen utánna nézett volna, hogy vagy mint községi elemi iskola fejlődjék, vagy pedig, ami igen könnyű lett volna, államosítsák.

A következő tanfelügyelők egyike alig hogy idejött: meghalt. Kár volt érte, mert sok jó akaratot s képességet hozott magával. Utódjairól nem sokat mondhatunk! Egyik inkább volt a nők lovagja, mint tanfelügyelő. A második és harmadik csak kényszer helyzetnek tekintették itteni működésüket. Többet utaztak céljaik elérésére a minisztériumba zaklatni, mint iskoláik ügyével foglalkozni.

Jelenlegi tanfelügyelőnk a legtöbb eredménnyel kecsegtet. Van tapasztalata, tudása s ami fő, mindenütt, ahol megfordult, úgy nyilatkozott, hogy a hely a hova jött, neki nagyon tetszik, reméli, hogy igazán meg is fogja szeretni. Öszintén kívánjuk, hogy szeresse is meg, mert eredményt valamely téren csak az tud felmutatni, a ki a környezettel, viszonyokkal, melyek között működni kell, meg van elégedve.

Polgármestereink sem léptek fel azzal az éréllyel, aminővel a város elemi iskoláztatása érdekében fellépniök kellett volna. Feltették népszerűségüket! Tartottak tőle, hogy majd Péter ur megnehezti s maga után vonja János komám és Ferenc scgor neheztelését s esetleg elmaradnak a nagyhangu „helyes” s oda a

népszerűség. Aztán meg üsse a kő, a sok meztlábos kölykét, mit nekik tanulás! Az apjuk se tanult és mégis lett belőle egy nyomorgó csizmadia, vagy ügyes taglot forgató. Elég nekünk az a dicsőség, amivel közoktatásügyi miniszterünk egyike hiu önelégültséggel dicsekedett el, hogy Európában sincs párja a magyar kultúrának, mert ime, méltóztassék felség felséges szemeit hazánk keleti határa felé fordítani, ott látni fog a térképen — egy alig 6000 lakosú várost — akkor még csak annyi ha volt, ma már 8 ezret is meghaladja — a hol több a középiskola, mint volt a hajdankorban híres Athénben s e város a híres székely anyaváros, Székelyudvarhely! Nos nem jogcim-e ez a megelégedett büszkeségre. Csak a fej legyen cifra, az altest lehet bármilyen kopott, nyűtt öltözött!...

Nos hát lassan-lassan, nyomoru tanító fizetés mellett kinőtt a községi elemi iskola négy osztályúvá. A törvény elrendeli, hogy azon gyermekek részére, a kik nem lépnek a közép, vagy polgári iskolába, megnyitandó az V. és VI. osztály, sőt ezek befejezése után életbe kell lépnie az ismétlő iskolákat. Kérdem, megfelelt-e a város tanügye ennek a követelménynek? Határozottan mondhatom, hogy nem...

Volt ugyan V. és VI. osztálya is. De hogy? Majdnem restellem elmondani, de az ügy érdekében elmondom.

Hogy ne kelljen tanerőt beállítani s ne kelljen külön tantermekről gondoskodni, összecsapták a III-ikkal az V-iket és a IV-ikkel a hatodikot. Rendesen azzal érvelve, hogy ezek amugy is kevesen vannak. De annál többen voltak a III-ik és IV-ik osztályosok! S aztán mi volt ennek a nagy pedagógiai bölcsességnek az eredménye! Az, hogy egyik osztály sem tanult úgy és annyit, amennyit egy városi elemi iskolától el lehet és kell várni. Ennek volt s tán még ma is az oka, hogy épen a városi gyermekek közül kerül aránylag a leggyengébb új tanuló a középiskolák I-ső osztályába.

Ha ezek ellen valaki, akinek mégis volt némi érzése e dolgok iránt, a képviselőtestületben felszólalt s sürgette az állapotok javítását, akkor később már azzal kezdték magukat s igyekeztek másokat is nyugalomra bírni, hogy: ne rakjunk a városra több terhet, amugy is államosítjuk iskolánkat.

Tényleg megindították az államosítás ügyében a tanácskozásokat s tárgyalásokat. De uramfia! amíg más helyen legfennebb egy év leforgása alatt megoldottak szintén ilyen kérdést, addig nálunk 10, mond tiz évnél több bölcselkedési és tudósabbnál tudósabb képviselőtestületi hozzászólásra, meg- és leszavazásra volt szükség. Elég idő azonban arra is, hogy az állandó iskola épület céljaira félretett 80.000 korona, hol javítás, hol átalakítás és lsten tudja mi mindenféle célra elkallódik. Nem tudom, hogy egyáltalán van-e még belőle valami? Kétlem, hogy lenne!

Na de hát minden kezdetnek vége is szokott lenni. Létrejött az állam-al az egyezés! Az állam a mit velünk tett, már rég megtette nálunknál gazdagabb városokkal, nem rajta mult. Rajtunk, mért nem voltunk életre valók.

Elég az hozzá, az államosítás kimondatott. Örvendettünk, hogy lesz egy erős, jól szervezett állami iskolánk, mely felette fog állani minden felekezetiiségnek, tanerői kitünőségével, felszerelése és elhelyezése modernségével vonzani fogja a szülőket, hogy gyermekeiket oda vigyék s ne az alig élni képes felekezeti iskolákba.

Azt hittük, legalább én, azt hittem, hogy most a kormány jóindulatából s az elemi oktatás érdekében egy olyan minta-elemi iskolát kapunk, mely nemcsak a városnak, hanem a

vármegye oktatásügyének is mintája, disze lesz. Egy olyan iskolát, a melynek tantestülete kiválóságával vonzani fogja a vármegyei tanítósságot, hogy lásson, ta uljon és tapasztaljon.

Az állam ígérte, melyet személyesen is szerencsém volt hallani a főbb intéző körökben, annyiban beváltotta, hogy a 4 tanító számát 12—14-re kiegészítette. A fiu elemi iskola mellett a leányiskolát is megnyitotta. De mintávépen nem tette. Nem tudom kinek és minő belátáson alapuló intézkedése folytán, a két-egy iskola között is az egyivé tartozást megbontotta, az iskola tekintélyét nem emelőleg, folytonos vizzálykodást támasztott.

Hát ez vezetői nézet volt, reméljük a közvetlen jövőben e tekintetben is változás következik be.

Épen egy éve, hogy az államosítás megtörtént. Tudjuk mi jól, hogy egy iskola célszerű elhelyezése időt igényel, de az már mégis sok időfecsérlés, a mi e tekintetben is történik, mert hol állunk, ma? Ott, ahol ezelőtt 2—3 vagy több évvel. A telek kérdésénél. Mint minden egyébnél, úgy e kérdésnél is a képviselőtestület rákszerű haladása nyilvánult meg.

Nem szándékozom a sok tárgyalás eredményét tárgyalni, elég az, hogy nem tudom hány 30 meg 30 és ismét 15 napos időközökre kitűzött tárgyalás után meghozták dodonai bölcsességgel a határozatot, hogy az elemi iskolák részére a sétatér melletti területből adnak egy holdnyit. Helyes! A városnak van helye és abból ad, nem vásárol drága pénzen!

Határozatnak jó és helyes! De vajjon helyes-e, más egyébtől eltekintve: tanügyi tekintetben! E kérdésre nem elég a korcsmárosság, a mérsárosság s lsten tudja mi mindenféle ságos-séges foglalkozással szerzett bölcsesség. E kérdésnél nemcsak pedagógusnak kell lenni, hanem szülőnek is, apának és anyának, akiknek van apró 6 éves fiúcskájok és leánykájok, hogy ezeknek a gyermekeik egészségeért aggodalma is figyelembe vételessék. Bámulom azt, hogy a magas közoktatásügyi minisztérium egyáltalán e kérdést figyelmen kívül hagyta, holott ez kellett volna az első legyen, tárgyalásba bocsátkozott a terület ilyen-szerű megoldásának!

Tehát a sétatérre, a mezőre fog-nak építeni, egy újonnan létesítendő város részben, távol a jelenlegi és jövőbeli város zömétől, túl a vízen. Oda, a hová majd lsten tudja mikor talán hid is fog vezetetni! De ott is nem a sétatér elejére, közel a tervezett hidhoz, hanem a leendő hidtól is még majdnem egy fél kilométerre! Minél távolabb, mert elől a telkek értékesek! S a gyermekek! Gyermekek, az van elég! Némelyeknek még kettő is. Az tehát nem értékes...

Hát tegyük egy kis utazást a 6—7 éves kicsinyekkel s nézzük meg a helyszínén, hogy milyen felséges eszme is az, hogy ott építsék fel az iskolát, ahová bölcsen kijelölték, mely terület zsombok és még nem oly rég béka tanya volt, a hol a talajvíz a felszín alatt 0'8 méterre van...

Tél van. A gyermekek megindulnak 7 órakor; a Kossuth-utca alsó végéről, a Szentimre-utca legfelső részéről és a Bethlen-utca legszélső határáról jönnek; összetalálkozik 7—8 ezer ember gyermeke a barátok előtti téren 2, sőt 3 kilométernyi ut megtipegése után. Öröm őket látni, mert nem fáznak, nincsenek is egészen megfagyva, lelkesíti őket s felejteti velük a nagy hideget az iskola. Igaz, már talán el is fáradtak. Itt aztán majd a tervezett hidon tömegesen mennek át, baleset nem érheti, mert hát a pedagógusok így találták jónak az iskola elhelyezését. De a fázás sem tart a világ végéig! Hisz az idén is, pedig hideg tél

volt, csak 6 hónapig fújták az apró markukat!

Elmulik a tél és jön a jó nyár!

Ez pompás! Kijárnak a drága üde levegőjü sétatéri iskolába! Ott milyen felségesen fogják érezni magukat!...

Az a 2—3 kilométernyi ut, esetleg 20—30° melegben számba sem vehető. A gyermekek szépen elmennek, pláne 2-szer naponként, délelőtt és délután, csupán azért, hogy jó levegőt élvezhessenek, s hogy ingyenes telken épült iskolában tanulhassanak.

Hogy kap-e valamelyik kicsike napszúrást, nem lesz-e terjesztője egy hirtelen fellépő s még észre sem vett epidémia terjesztésének, azt ki venné számba!...

Nem így képzelték ezt igen sokan. Ugy képzelték, hogy az iskola a város központján legyen s nem a disznópiacon vagy a sétatéren! Hanem ott, a hová a város minden részéből egyforma könnyűséggel eljuthat a 6 éves és 14 éves gyermekek is.

Egy központi 8 osztályos fiu- és leányiskolát képzeltünk kibővítve 2 kisebb 2—2 osztályos iskolával a szombatfalvi részen és a Bethlen-utca végén, a vasut környékén, hogy az I. és II. osztályos egész kicsiny gyermekek közel kaphassák, ne kelljen kilométereket kutyagolniok, jó, rossz időben, hidegben és forróságban.

E kérdéseket minden gyermekeit szerető szülő érti és tudja, de nem merte talán nyilvánítani! Ime én elmondtam. Kérem az igen tisztelt urakat, akik hivatva vannak e kérdéssel foglalkozni, szíveskedjenek még most, mielőtt késő volna, a kérdést figyelemre méltatni s a székelyudvarhelyi állami iskolák elhelyezésénél ne az épületre, ne annak olcsó elhelyezésére, hanem azok érdekére is figyelemmel lenni, akik majd oda kell járjanak.

De figyelembe kell venni azt is, a mit a talajról említettem, t. i., hogy a talajvíz magasan áll, mert esetleg a talajvíz kizárása többé kerülhet, mint egy másik helyen a megfelelő telek megszerzése.

Aggódó szülő.

A tanács kidobja a polgárságot. Egy szobára van szüksége és egész épületet kiürít.

Sz. 3895—909. ki.

Polgári Önképző és segélyző egyletnek

(valószínűleg: Székelyudvarhelyt).

A régi városház földszint és emeleti részét 1909. évi április hó 24-től 1910. évi április hó 24-ig terjedő időre bérbe vette a polgári önképző és segélyző egylet, minthogy azonban a városnak az épületre feltétlen szüksége van, a kötött szerződés 9. pontja alapján a bérletet 1909. évi november hó 1-ére felmondom.

Kérem a felmondás tudomásul vételét.

Székelyudvarhely város tanácsa, 1909. évi július 26.

Soó Domokos, helyettes polgármester.

Szóról-szóra így hangzik a tanács mint hatalmas házi ur rendelkezése, mely egyenesen a polgári önképző egylet, e város iparos polgárságának egyetlen számottevő társadalmi tömörülését darabokra törni és így megsemmisíteni lenne hivatva, ha a város képviselőtestülete is hasonló módon gondolkodnék.

Nem tudjuk, sőt nem is sejtjük, hogy kinek az agyában fogamzott meg ez a rettenetes eszme. Annyit azonban látunk, hogy nem gazdasági, annál kevésbé társadalmi és kulturális érzék sughatta ezt a nemes tanácsnak.

Ugy értesülünk, hogy mindössze

egyetlen szobára, a vámenlőrők elhelyezésére van szükség. Ezért a szobáért pedig, mely 200—240 koronába kerülhet a városnak, nem gazdaságos 800 K biztos bérösszeget megsemmisíteni, mert ennyivel több pótható szakad a polgárság nyakába.

A felmondás jogosságát nem vitatjuk. Az a fennálló törvényeknek bizonyára megfelel. Azonban ugy emlékszünk, mintha annak idején a szerződés jóváhagyásakor, b. e. Solymossy Endre felszólalása nyomán, a képviselőtestület — legalább elvileg — nyomatékosan hangsúlyozta, hogy mindaddig, míg a város e különben ronda, izléstelen és egészségügyi szempontból is lebontásra réggen megerett „alkotmányt“ tartja, vagy pedig az egylet saját helyiségét felépítheti, a poigári kör a kikötött bérösszegért folyton használhatja,

Épen ezért egyenesen a város polgársága ellen való merényletnek látszik a furesán kieszelt felmondási tervezet, melyet — reméljük — az önerzetes polgárság, de különösen a képviselőtestület helyeselni, helybenhagyni semmi szín alatt sem fog.

Nézetünk szerint — a városi tanácsnak nemcsak az ügyek aktaszerű elintézése, de különösen nálunk, a polgárság társadalmi egyetértésének, boldogulásának ápolása is feltétlenül hivatása volna. Nem a széthúzás, szétforgácsolás, esetleg egyes klikk-érdekek, heccelődések felé, hanem ellenkezőleg, a polgárság tömörítése, erőse, teherbíróbbá tételére kell törekednie.

Egy ilyen kulturális szép multtal bíró, még szebb jövő elé néző derék egyesületet, mint a polgári önképző és segélyző, inkább nagyobb áldozatkészséggel is föntartani és működésében nem zavarni, létalapjában épen a legválságosabb helyzetében nem megtámadni kellene.

Feltételezzük, hogy a tanács fennebb ismertetett határozata kissé elhamarkodott, kellően meg nem fontolt, következményeivel nem számolt dolog. Ezt a polgárság békés, kulturális munkálkodása érdekében is okvetlenül megváltoztatják és a szükséges helyiséget más uton fogják pótolni; úgy, hogy ily messze kiható közérdek, sérelmet ne szenvedjen.

Elvégre a tanács jóhiszemű tévedését helyre lehet és kell is hozni s akkor ez a nagyfontosságú, élénk vérkeringéssel működő egyesület kitűzött nemes céljai felé továbbra is a megérdemelt biztonsággal fog haladni. Amit részünkről mi őszinte hazafias lelkesedéssel kívánunk is!

HIREK.

— Választási mozgalom az oláhfalvi kerületben. Egyik közelebbi számunkban említettük, hogy Simkó József orsz. képviselő a politikai élettől, hol tényleg nem igen sok babért aratott, megváltik és a középiskolai tanári pályán keresi majd boldogulását. Ezt immár befejezett dolognak tekintik, noha hivatalosan megpecsételve még nincs. Am azért a kerületben régen foly a korteskedés. Irigylésre méltó jó dolguk van az oláhfalvi atyafiaknak. A sok jelölt valósággal tejbe-vajba fürösztli a székely bácsikat. Ujabbán — mint értesülünk — a választók Nagy András, az Országos Gazdasági Bank Részvénytársaság agilis vezérigazgatója, Budapest székesfőváros törvényhatóságának tagja kö-

MAGYAR ÁSVÁNYVIZ

forgalmi és kiviteli részvénytársaság Budapest, V.
Bathory u. 5. szám

Kizárólag természetes magyar ásványvizet hozunk forgalomba.

Borszéki Boldizsár, idült gyomorbad ellen
Borszéki Péter az ásványvizek királya köszvény ellen
Borszéki Kossuth, v é r s z e g é n y s é g ellen
Bodoki Matild, alkális savanyuviz

Boross, vesebad ellen
Borhegyi lugyhajtó
Boltzi, üdítő viz
Előpataki, sárgaság ellen
Felsőrakosi Maria, légesőhurut ellen
Harsitaligeti, üdítő ital

Horgász, étvágygerjesztő
Kásonfő ut-Salutaris jód és lithium tartalma
Képati, égvényes ásványviz
Szekely-Szelters, idült gyomorbadok ellen
Sztójkai, cukorbelegség ellen

Kérdezze meg az orvosát
és megtudja, hogy a

természetes ásványviz

gyógyhatása és kellemes íze össze nem
hasonlítható a mesterséges ásványvizekkel.

Magyar ásványvizeinkkel a külföld majdnem összes gyógyvizei pótolhatók.

rül csoportosultak. Nagy András, aki Kossuth Ferenc pártelnöknek bizalmas embere és az országos függetlenségi és 48-as pártnak régi kipróbált harcosa — hír szerint — ma (vasárnap) személyesen is ellátogat a választókerületbe, hol — mint lapunkat értesítik — máris úgy vélekednek, hogy ő, mint egyországos érdekeket szolgáló tekintélyes banknak vezérigazgatója, megválasztása esetén nemcsak politikai, hanem közgazdasági téren is messzemenő, hasznos szolgáltatásokat tehet a választókerületnek s így közvetlen a székely ügyek érdekében. Gazdag gyakorlati tapasztalatokkal, valamint az intéző körökben közvetlen összeköttetésekkel bír és ez alapon feltétlenül nagy előnyöket biztosíthat részükre minden irányban.

— **A polgári önképző- és segélyező-egylet** saját pénztára javára 1909 augusztus hó 8-án a (Koronkai-fele) Baróczy Albert kerthelyiségében nyári táncmulatságot rendez, melyre a n. é. közönséget tisztelettel meghívja a rendezőség. Belépti-díj 1 K, családjegy 2 K. Kezdeté este fél 8 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak.

— **Mezőgazdasági termények hamisításának ellenőrzése.** A földművelésügyi miniszter az 1895. évi XLV. t.-c. által a mezőgazdasági termények, termékek és cikkek az esetleges hamisítások megakadályozása céljából előírt, ellenőrzése érdekében legújabbban érdekes intézkedést tett. Elrendelte ugyanis, hogy a törvényhatóságok területén a hatósági orvosok, állatorvosok és az ellenőrzést eddig is teljesített más hatósági közegek mellett a törvény hatálya alá tartozó élelmiszerek és mezőgazdasági termények ellenőrzését időnként a kolozsvári vegyakisérleti állomástól kiküldött két közeg is gyakorolhassa és azokból mintákat vegyen. A vett minták azután a vegyvizsgáló állomásoknál meg fognak vizsgáltatni. Vármegyénk területén az ellenőrzést és mintavételt Fabinyi Rudolf dr. kolozsvári egyetemi tanár, udvari tanácsos és Losonczy Ernő kir. vegyész fogják gyakorolni.

— **Nyomdásztanulónak** 2—4 középiskolai osztályt végzett fiút azonnal felvesz Betegh Pál könyvnyomtató-intézetébe Székelyudvarhelyt.

— **Közgyűléssel kapcsolatos mulatság.** Az udvarhelyi Dávid Ferenc Egylet Homoródszentpálon múlt vasárnap tartotta évi közgyűlését, melynek lefolyásáról a következő sorokat rejtük: A gyűlés délután 2 órakor kezdődött, a zsufolásig megtelt szép nagy templom buzgó közönségének Kovács Imre homoródkeményfalvi lelkész tartott imát és egyházi beszédet, melyben az Istenben vetett erős hit boldogító voltát bizonyította igen hatásos szavakkal és ügyes előadással. Demeter Dénes lelkész előnöki megnyitójában azon módozatokról elmélkedett, melylyel egyletünkkel a társadalom keretébe beilleszkedve, a szeretet jegyében munkál-

kodhatunk. Sándor Ilonka szavazta Schillernek „Szépi rejtelme” című kötetemét igen ügyes elénkessel és értelemmel. Azután Kisgyörgy Sándor esperes ült a felolvasó asztalhoz és a főie megszokott egyszerű, kedves irállyal tartott az egész gyűlést figyelmet felkeltő felolvasást e címen: „A milyen a vetés, olyan az aratás.” Ürmösi Jenő tanító szavazta, Jakab Ödönnek „A két örökös” című, a nap felfogásához igazán alkalmas költeményt temperamentumos ügyességgel; őszinte dicséret illeti úgy a választást, mint az ügyes szavazást. Elnöki bejáró és a gyűlést éneke után a közgyűlés ünnepies része véget ért. Rövid szünet után az egylet hivatalos ügyeit tárgyaljuk, melyben hibát tulbuzgóságból kapni lehet, de jóindulattal meg jobban el lehet enyészteni. Szerencsére ez utóbbi történt. Az irólványok során javaslat adatott be Dávid Ferenc népies életrajza megírására, melyet a közgyűlés elfogadott. A közgyűléseknek jövőben miként való tartása ismét a választmányra bízott. Este szépen sikerült táncvigalma volt az egyletnek, melyen a jó kedvnek és az anyagi sikernek sem voltunk hiányában, a mennyiben 76 korona tiszta hasznót jövedelmezett egyletünknek. Felülfizetésekkel hozzájárultak: Dr. Gyarmathy Dezső orsz. képvis. 8 K, Demeter Dénes lelkész 6 K, Kisgyörgy Sándor esperes 4 K, Bence Bujász né, Bence Gábor 2—2 K, Egyed Ferencné, Dimén Sándor, Györfly István, Barra Lajos 1—1 K, Palfy Ákos 80 f, Pap Zsigmond, ifj. Kisgyörgy Sándor, Derzi Géza, Radó Dénes, Gergely János, Gal Miklós, Laázy Sándor, Pulszky Mihály, Flórián Gyula, Gáspár Pál, Bakesi János 40—40 f, Sándor Kálmán 20 f. Fogadják szíves adományaikért az egylet vezetőségének hála köszönetet.

— **A tanárok lakásának adómentessége.** A házadóról szóló 1868. évi 22. alaptörvény 2. §-ának i) pontjába fölvetett „tanítói lakások” kifejezés ugyan amellyel szól, hogy a törvényhozás csak a tanítók természetbeli lakásaira kívánta az adómentességet biztosítani, de mivel a pénzügyminiszter 1869. évi 31,682. számú rendeletével a kegyesrendiek tanárainak lakásait az idézett törvény alapján adómenteseknek nyilvánította, s mivel azóta általános gyakorlattá vált az a felfogás, hogy tanítói lakások alatt a közoktatás körében tanítással foglalkozó egyének lakásai értendők, a m. kir. közigazgatási bíróság 20,142/908 számú határozatában kimondja, hogy a „tanítói lakások”-ra törvényileg biztosított állandó házadómentesség a felsőbb iskolák tanárainak természetben birt. lakhelyeire is kiterjed.

— **Mire jó az alma?** A sokat gondolkodó, elméleti munkát végző ember eledeleül már régóta ajánlják a babot és a lencsét, a melyben sok az agynak szükséges foszfor. Ujabbban gondos elemzéssel kiderítették, hogy még a főzeleknél is sokkal több foszfort tartalmaz az alma, s ezért a szellemileg megerőltető életű embernek az almaevés nagyon ajánlatos. Különösen, mert a foszforon kívül még bizonyos savak is vannak benne, a melyek állítólag a sárgaság, almatlanság és némely bőrbetegség esetén is hasznosak.

— **Értesitem** a nagyérdemű közönséget, hogy jelenlegi meszarszék és hentes üzletem t nagyobbítás végett ideiglenesen a szomszedságban levő Tamás Gáspár-fele házba helyezem át és ott csak a délelőtti órákban szolgálok ki a nagyérdemű közönséget. Tisztelettel: Losonczy G. Frigyes Székelyudvarhely.

Eladó beltelek. (Elutazás miatt.) Kossuth-utca 75. sz. alatt, mely áll 3 szoba, konyha, pince, istálló, kert stl. Megtekinthetni és értekezni a tulajdonosnál.

BOR!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható

3807—909. tkvi. szám.

Árverési hirdetmény kivonat.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közli, hogy Zeyk Ilona kolozsvári lakos végrehajtónak Dr. Török Pál vizaknai lakos végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyében 900 korona tökekövetelés s ennek 1909. évi május hó 3-tól járó 5 százalékos kamatai, s még a jelen kereséért 18 K 80 fillérben megállapított, valamint a megfelmérhető költségeknek kielégíthetése végett a székelyudvarhelyi kir. törvényszék területén levő és a tibódi 3 sz. tkvben felvett A + 1—3. rdsz. 53—56. hrsz. 60—62. és 296. hrsz. továbbá a kadicfalvi 699. sz. tkvben A + 2, 3. rdsz. 1043, 1139. hrsz. a 301. sz. tkvben A + 1. rdsz. 1611. hrsz. valamint 100. sz. tkvben A + 1. 2. 11. és 16. rdsz. 185., 186. 188. 189., 190., 980., 206., és 207. hrsz. ingatlanok és pedig a tibódi 3 sz. tkvben A + 53—56. hrsz. ingatlanok 100 korona, A + 60—62. hrsz. ingatlanok 7 korona 20 fillér, 296. hrsz. ingatlan 209 korona 60 fillér, 1043 hrsz. 1 korona, 1139. hrsz. 1 korona, 1611. hrsz. 45 korona, a kadicfalvi 300 sz. tkvben foglalt ingatlan 536 korona, 980. hrsz. ingatlan 91 korona, a 206. hrsz. ingatlan 411 korona 207. hrsz. ingatlan 80 korona kiküldési árban külön jószágtestenként a székelyudvarhelyi zálogköleszn intézet, Agrár takarékpénztár, a kolozsvári kereskedelmi és hitelintézet, valamint Török László érdekében is ezennel megállapított kiküldési árban az árverést elrendelte, és hogy a fentebb nevezett ingatlanok az 1909. évi augusztus hó 17 én d. e. 8. órakor Tibód és d. e. 10 órakor Kadicfalva községhezánál megartandó nyilvános árverésen elfognak adatni.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok kiküldési árának 10 százalékát készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság. Székelyudvarhely, 1909. május hó 21-én.

Gyarmathy Ferenc
kir. törvényszéki egyes bír.

5331—909. tkvi. szám.

Hirdetmény.

A m. kir. Igazságügyminiszter 1906. évi július hó 6-án 14114-909. I. M. I. szám alatt elrendelte, hogy az oklándi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatósághoz tartozó Homoródszentpál község telekkönyve helyfelvett mindazon ingatlanokra nézve, a melyre az 1886. 29; 1889. 38. és 1891. évi XVI. t.-c. cikkek a tényleges birókos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi XXIX. t.-c. cikkekben szabályozott eljárás és ezzel kapcsolatban a telekkönyvi bejegyzések helyesbítése fogantatossággal. Ez okból a helyszíni eljárás a november hó 3-án fog kezdődni.

Emellegva felhivatnak:

1. mindazok, kik a telekkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldött előtt a kiküldött határon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okirataikat mutassák fel.

2. mindazok, kik valamely ingatlanokhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezése alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírásra az 1886. évi XXIX. t.-c. 15. 18. és az 1889. évi XXXVII. t.-c. 2. 6. 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét kiküldött előtt szoval ismerje el és a tulajdonjog bejegyzésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogait ezen az uton nem érvényesíthetik és bélyeg és illeték-elengedési kedvezménytől esnek és

3. azok, a kiknek javára tényleg megszünt követelésre vonatkozó zálogjog vagy megszünt egyéb jog van nyilvankönyvileg bejegyezve, ugyisintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztését kérelmezzék, illetve, hogy törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezménytől esnek.

Az oklándi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságtól.

Okland, 1909. évi július hó 25-én.

Dr. Földes
kir. albiró.

Amortizációs

tisztviselői kölesön

ügyekben

díjmentes felvilágosítást nyújt az „O. m. I. ált. tisztviselő-egylet kolozsvári képviselőisége”.

KOLOZSVÁR

I.erenc József-ut 7. szám a.

Válaszbélyeg csatolandó.

Betegh Pál villam-motoros könyvnyomtató- és könyvkötő-intézetéből Székelyudvarhelyt. 1909.